

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Savant recunoscut, pedagog iscusit, manager de talent, mare patriot și promotor al valorilor naționale

*Vasile MARINA: 65 de ani de la naștere și 40 de ani de activitate științifico-didactică
și organizatorică*

„La acest sfârșit de brumărel, am deosebită plăcere să Vă adresez cele mai sincere felicitări cu prilejul consemnării a două importante eveni-

în Mesajul domnului **Nicolae TIMOFTI, Președinte al Republicii Moldova**, adresat domnului **Vasile MARINA, rector al Academiei de Administra-**

reprezentant al acestui neam. „Fructuoasă Dumneavoastră activitate științifică, pe care ați desfășurat-o timp de patru decenii, V-a adus aprecierea oamenilor de știință din țară și de peste hotare. Fiind un promotor activ al integrării științelor naturii cu cele socioumane, ați demonstrat că acest lucru este posibil și în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Prin organizarea eficientă a procesului de instruire a funcționarilor publici din republică, într-o perioadă relativ scurtă, ați reușit să consolidați capacitățile acestei instituții. Apreciez înalt și poziția Dumneavoastră civică, manifestată într-o perioadă grea din istoria noastră, se subliniază în Mesajul șefului statului.

Prilejuită de acest eveniment memorabil, pe 22 octombrie curent, la Academia de Administrare Publică, a avut loc solemnitatea de omagiere a dlui Vasile Marina, la care au participat conducerea Academiei de Științe a Moldovei, rectori ai unui șir de instituții de învățământ superior din țară, savanți, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, reprezentanți ai organelor administrației publice centrale și locale, ambasadori, oameni de cultură, personalități notorii din republică, profesori și colaboratori ai Academiei de Administrare Publică.

Solemnitatea a fost inaugurată și moderată de dl **Oleg BALAN, vicerector al Aca-**

mente în viața Dumneavoastră – împlinirea a 65 de ani de la naștere și a 40 de ani de activitate științifico-didactică și organizatorică”, se menționează

re Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor habilitat, profesor universitar, cu prilejul memorabilei zile din viața ilustrului

(Continuare în pag. 3)

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

DECRET

privind conferirea „Ordinului de Onoare” domnului Vasile MARINA

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru muncă îndelungată și prodigioasă,

contribuție substanțială la pregătirea funcționarilor publici și la ridicarea nivelului lor profesional și pentru activitate metodică-organizatorică intensă, domnului Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, i se conferă „Ordinul de Onoare”.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

NICOLAE TIMOFTI

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, s-a întâlnit cu o delegație a Parlamentului European

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, s-a întâlnit recent cu o delegație a Parlamentului European

Președintele Timofti a mulțumit membrilor delegației

Parlamentului European pentru sprijinul constant acordat Republicii Moldova în parcursul său european și a reiterat disponibilitatea țării noastre de a pune în aplicare toate înțelegerile convenite anterior în cadrul negocierilor cu Uniunea Europeană.

Șeful statului a dat exemplul unui șir de modificări legislative operate de Parlament în ultima perioadă de timp și al unor instituții de drept reformate recent, conform angajamentelor pe care și le-a asumat

Republica Moldova. Nicolae Timofti i-a asigurat pe parlamentarii europeni că autoritățile de la Chișinău sunt conștiente de eforturile pe care trebuie să le depună în continuare, pentru ca Republica Moldova să fie pregătită pentru a încheia un Acord de Asociere cu Uniunea Europeană.

La rândul său, copreședintele Comitetului de Cooperare Parlamentară Uniunea Europeană – Republica Moldova, Monica Macovei, a vorbit des-

pre importanța aplicării, în perioada următoare, a normelor europene pe care le-a adoptat Republica Moldova. Monica Macovei a declarat că există premise pentru ca Republica Moldova să semneze peste un an un Acord de Asociere cu Uniunea Europeană.

În cadrul reuniunii au fost abordate și alte teme, printre care perspectiva de modificare a Constituției și cooperarea dintre cele două maluri ale Nistrului.

Vizită la Chișinău a parlamentarilor suedezi

Un grup de parlamentari din Regatul Suediei a sosit la Chișinău pentru a-și împărtăși experiența în domeniul moni-

torizării parlamentare asupra Guvernului și integrării europene. Vizita de lucru a avut loc în perioada 29-30 octombrie.

Vizita delegației suedeze face parte din Programul de Cooperare Parlamentară dintre Regatul Suediei și Republica Moldova, care presupune organizarea unui șir de seminare și instruirii pe parcursul anului curent.

Vicepreședintele Parlamen-

tului Republicii Moldova, Liliانا Palihovici, președintele Grupului parlamentar de prietenie cu Regatul Suediei, a comunicat, la deschiderea reuniunii celor două grupuri parlamentare, că prima instruire a avut loc în primăvara acestui an. „Sper că vom avea discuții productive pentru ambele parlamente. Vom cunoaște experiența suedeză în integrarea europeană”, a spus Liliana Palihovici.

La reuniune, din partea Republicii Moldova participă deputați, consilieri parlamentari, dar și reprezentanți ai ministerelor. Prima zi de discuții a fost consacrată controlului parlamentar asupra Guvernului, provocărilor acestui control și lecțiile de învățat. În a doua zi, cele două grupuri parlamentare au discutat despre integrarea europeană și experiența suedezilor în acest proces.

Primul-Ministru Vlad Filat a avut, la Varșovia, o întrevedere cu Președintele Poloniei, Bronislaw Komorowski

Premierul a apreciat înalt calitatea și consistența dialogului politic între Republica Moldova și Polonia, înregistrat pe parcursul a 20 de ani. Vlad Filat a menționat că Polonia devine un lider european incontestabil, a cărei influență a

crescut și vocea căreia se face tot mai mult auzită pe plan regional și internațional.

Primul-Ministru a mulțumit părții poloneze pentru decizia de a menține și pentru 2013 nivelul asistenței destinat Moldovei și pentru suportul oferit în diferite domenii, inclusiv pentru contracararea efectelor secetei din vara curentă.

Vlad Filat a mai precizat că țara noastră mizează și în continuare pe suportul Poloniei în dialogul cu Uniunea Europeană.

Cei doi oficiali au discutat și

despre cooperarea economică. Vlad Filat a spus că Polonia este cel mai mare importator de vinuri moldovenești din Uniunea Europeană.

„Sperăm că organizarea celui de-al doilea for al oamenilor de afaceri moldo-polonez, planificat pentru perioada 4 decembrie curent, va contribui la intensificarea contactelor dintre mediul de afaceri din ambele țări și va stimula investițiile poloneze în Moldova”, a spus Vlad Filat.

De asemenea, în aceeași perioadă de timp urmează să

fie organizată următoarea ședință a Comisiei interguvernamentale moldo-polone pentru colaborare economică.

La rândul său, Bronislaw Komorowski a menționat că Polonia va susține și în continuare parcursul european al Republicii Moldova, precum și rezolvarea cât mai curând a diferendului transnistrean.

Pe 3 decembrie curent, Președintele Republicii Polone Bronislaw Komorowski urmează să întreprindă o vizită la Chișinău.

Savant recunoscut, pedagog iscusit, manager de talent, mare patriot și promotor al valorilor naționale

(Sfârșit. Început în pag. 1)

miei, doctor habilitat, profesor universitar, care a adresat domnului Vasile Marina cele mai sincere felicitări și urări de bine din partea colectivului Academiei de Administrare Publică, urându-i, totodată, noi realizări în domeniul științei și al educației.

DI Vasile Marina a procedat la o totalizare a rezultatelor științifice obținute pe parcursul celor 40 de ani de activitate științifică. Am activat într-un domeniu foarte complicat, departe de administrația publică, a menționat Dumnealui. Din tinerețe m-a preocupat problema defectelor. Prima mea „lucrare” în acest domeniu au fost așa-numitele „Conspecte leniniste” pe 140 de pagini. Ca urmare, am ajuns la concluzia că Lenin a fost cel mai mare criminal al omenirii. Studiind defectele comunismului, am trecut la studierea defectelor materialelor. Era nevoie de o nouă știință – Mecanica materialelor cu defecte de structură. A fost elaborată o nouă teorie. Materialele au și ele durată de viață, comportamentul lor, ele au propria memorie. Existența defectelor materialelor nu e întâmplătoare, ele joacă un rol pozitiv. Altfel, ele n-ar putea fi prelucrate. Am elaborat legea conservării proprietăților, care are aplicare generală.

Sărbătoritul a ținut să se pronunțe și asupra unei astfel de probleme, cum ar fi știința modernă și societatea. Dumnealui a lansat propria noțiune de știință.

Profesorul universitar Vasile Marina s-a referit în discursul său omagial asupra unor vizuni privind știința și societatea, expuse de Lev Tolstoi, A. Eddington, J. Rostand, Osho, Bogdan Petriceicu Hașdeu, F.M. Dostoevski, precum și asupra

unor probleme care intervin în procesul de cunoaștere.

Dezvoltarea tehnologiilor informaționale a condus la rezolvarea multor probleme, la care înainte omul nici nu putea să viseze. În același timp, acest progres a dat naștere la

astfel de fenomene, cum sunt criminalitatea computațională, terorismul computațional, războaiele computaționale, a spus dl Vasile Marina în încheiere.

În continuare a luat cuvântul dl **Teodor FURDUI, prim-vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei, academician**, care a prezentat, în numele AȘM, semnificația acestei personalități științifice. „DI Vasile Marina este o personalitate științifică polivalentă, Dumnealui este un savant recunoscut în țară și peste hotarele ei, un militant de vază al mișcării de eliberare națională a Republicii Moldova, se bucură de un respect deosebit în cadrul comunității științifice, posedând cunoștințe enciclopedice”, a menționat academicianul. Teodor Furdul a anunțat despre decizia AȘM de a i se conferi dlui Vasile Marina medalia „Dimitrie Cantemir” și i-a înmănat sărbătoritului cea mai înaltă distincție a Academiei de Științe a Moldovei.

De tribună s-a apropiat

dl **Mihai MOLDOVANU, viceprim-ministru al Guvernului Republicii Moldova, președinte al Consiliului de Administrație al Academiei de Administrare Publică**, el menționând, între altele, că colectivul Academiei, condus de

a subliniat rectorul UTM.

Sincere cuvinte de felicitare și urări de noi succese și realizări, multă sănătate și viață îndelungată i-au mai urat dlui Vasile Marina domnii **Tudor NEGRU - jurist, doctor în drept, Gheorghe AMIHALACHIOAIE - președinte al Consiliului Baroului Avocaților din Republica Moldova, Gheorghe CĂRLAN - ex-deputat, consilier prezidențial și avocat, Nestor GROZAVU - viceprimar al municipiului Chișinău, Vlad CANȚĂR - președinte al Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova, Angela DASTIC - președinte al Asociației Absolvenților Academiei de Administrare Publică, și alții.**

Vladimir ȘARBAN, secretar general-adjunct al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, i-a adresat dlui Vasile Marina din partea Președintelui țării „tradiționalul „La mulți ani!”, sănătate, multe clipe fericite alături de cei dragi, precum și noi realizări pe tărâmul științei și al învățământului”. **Mihail ȘLEAHTIȚCHI, consilier al Președintelui Republicii Moldova**, a dat citire Mesajului șefului statului, precum și a Decretului Președintelui Republicii Moldova privind conferirea „Ordinului de Onoare” domnului Vasile Marina.

... Peste cei 65 de ani de la naștere și cei 40 de ani de activitate științifico-didactică prodigioasă ai domnului Vasile Marina s-au lăsat în încheierea acestei seri omagiale adevărate maldăre de flori dintre cele mai frumoase și mai încântătoare. Fie ca viața Dumnealui să urmeze încă mult timp pe același făgaș, fiind însoțită de aceleași gingașe flori, dar și de realizări cu mult mai impresionante.

Mihai MANEA

Veșnicia omului din Om

Răbojul anilor este o îndeletnicire mai veche a timpurilor și a preocupărilor umane de când lumea.

Puse față în față, clipele, orele, zilele, anii, deceniile se văd ca-ntr-o oglindă în reversul trăirilor cristalizate. Iar dacă acestea de pe urmă, deceniile deci, sunt patru, înseamnă că activitățile științifice și organizatorice ale profesorului universitar, doctor habilitat în științe fizico-matematiche, rector al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, Vasile Marina, au atins universalitatea.

Steaua destinului uman îi luminează acest înalt prag aniversar ceresc-pământesc, de 65 de ani din ziua nașterii în plină toamnă, cinstind zeește armonia autumnală și actualitatea intelectuală oricând necesare întru împlinirea destoinică a unui ideal, jinduit cu pasiune și realizat în deplină dăruire.

Născut la 21 octombrie 1947 dintr-o veche viță de primari la Apșa de Mijloc de pe malul drept al Tisei, Mihai și Dragoș Marina, strămoșii, au ocupat postul de primar al localității (1848-1918), sub stăpânirea Austro-Ungariei. Bunelul Gheorghe Marina – în perioada României Mari (1918-1920) și Cehoslovaciei (1920-1939), iar tatăl său, Gheorghe Marina, pe care sovieticii îl vor reboteza în Iurie, – în perioada Ungariei (1939-1944). După preluarea regiunii de către U.R.S.S., taică-său se refugiază în Carpații inaccesibili, până în 1957 (după amnistia deținuților politici și a refugiaților declarată de Nikita Hrușciov).

Calea de studii a viitorului savant și militant neînfricat al Mișcării de eliberare națională din Basarabia de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea trece prin școala medie din Slatina transcarpatică, pe care o absolvă în anul 1966, prin In-

stitutul Politehnic din Chișinău (1971) și prin Institutul de Mecanică al Academiei de Științe a Ucrainei din Kiev (unde în 1977 susține teza de doctor în științe). Revine apoi la Catedra Mecanica structurilor și construcții inginerești, unde din 1980 este lector superior. Pe parcursul anilor 1978-1983 obține o serie de rezultate științifice recunoscute pe arena internațională.

Pulsul vremii și ritmurile activității științifice laborioase dezvăluie în persoana Domniei Sale efortul febril al unui savant de notorietate paneuropeană depus de-a lungul anilor întru realizare și prosperare din orice racursiu pedagogic și sociouman redutabil. Omul de știință, prin spiritul său lucid și vizionar, întâmpină/înfruntă valul trecător al clipelor și orelor, al zilelor și anilor, al deceniilor cu cărțile pe față, având în palmaresul creației sale la 214 lucrări științifice, inclusiv 7 monografii și 3 manuale. De menționat, întâi de toate, lucrările din domeniul integrării științelor naturii și socioumane "Societatea unidimensională și consecințele ei" și "Cu privire la metodologia de calcul al mandatelor parlamentare și interpretarea noțiunilor de majoritate".

nilor de majoritate".

Cu cât i-au fost mai apăsătoare suferințele de decenii (trecerea baștinei maramureșene dintr-o țară în alta (comuna Apșa de Mijloc este atestată la 10 decembrie 1406, situată la 27 km de centrul geografic al Europei...), cu atât mai îmbucurătoare îi sunt astăzi din culmea anilor ce l-au găsit în deplină forță intelectuală, de un potențial științific distins. Răniile lăsate de fostul regim totalitar îi mai amintesc și astăzi de insomniile de odinioară, trezite de românofobia „fraților mai mari” și mai tari, cu securitate aservită la cheremul lor dictatorial, de clasă proletară. Anii 1983-1987 i-au pus o povară grea pe umeri, dar temerarul luptător întru Adevăr și Istorie, întru dreptate și onestitate nu se va da bătut, luptând până-n pânzele albe, biruind, astfel, calomniile și minciuna care au picioarele mici, ca și moda distructivă și deformatoare.

O conștiință cristalină și o inimă trăind din credință și din puterea divină a cuvântului ce vine de Sus, din legământul cu tot ce-i al Casei, al Neamului și al Domnului întotdeauna ne amintește de-o mare și senină împlinire sufletească. Succesele savantului Vasile Marina

sunt de față. Revenirea Domniei Sale la învățământ, susținerea tezei de doctor habilitat în științe fizico-matematiche. Din 1988 se încadrează plenar în Mișcarea de eliberare națională. Trecând prin funcțiile de șef al Catedrei mecanica structurilor și construcții inginerești, de șef Catedră rezistența materialelor, de președinte al Consiliului de Expertiză al AȘM și prin actuala funcție de rector al AAP, savantul și cetățeanul Vasile Marina a contribuit la sporirea contingentului studios de la 86 de audienți până la 1020 de masteranzi, la majorarea salariilor angajaților și la eficientizarea activității acestora.

Omul care luptă pentru binele tuturor, omul care pledează pentru Adevăr și Spiritualitate, omul care-și iubește neamul dintr-o necesitate lăuntrică, sufletească, nu poate să nu fie stimat și admirat deschis precum admiră soarele armonios al toamnei. Soarele Adevărului este soarele Omului, pentru că veșnicia lui vine din veșnicia Domnului. Iar roadele Omului sunt ca și acelea ale Pomului, deoarece au cinstit un ideal: dăruirea totală semenilor.

Calitățile prețioase de manager, îmbinarea măiestrită a abilităților profesionale, științifice și didactice și, mai presus de orice, oricând și oriunde, cele umane, dictate de poziția civică fermă, de patriot și de democrat i-au asigurat și-i asigură plenar savantului și omului Vasile Marina stima și respectul colegilor și studenților, comunității științifice din republică și nu numai. Or, „faptele vorbește”, precum ne spune Sfânta Scriptură. Omul sfințește locul, pentru că el este parte eternă din eternitatea divină. Veșnicia Omului din Om este unica noastră comoară inestimabilă. De aceea, când ne gândim la Viață, ne gândim la Om, deci la veșnicia lor.

Tudor PALLADI,
octombrie 2012

La Academie, cu gândul la satul natal

Noul an de studii 2012-2013 a adus în aulele Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova încă doi repre-

zentanți ai primăriei comunei Trușeni, municipiul Chișinău – pe primarul Ion Apostol și pe specialistul în probleme de arhitectură și amenajare a teritoriului Dinu Severin. Viceprimarul Elena Lupașcu își face studiile de masterat deja la anul II, de asemenea la specialitatea „Administrarea publică”.

La o pauză de la prima sesiune discutăm cu primarul Ion Apostol, pornind de la faptul că fruntea primăriei asaltează simultan știința administrației la Academie.

- Comuna Trușeni este un vechi sat răzășesc, atestat ca localitate, în 1545, într-un hrisov de pe uricul sârbesc, dat de domnitorul Petru Rareș, începând primarul cu o mică incursiune istorică, referindu-se pe scurt la dezvoltarea ulterioară a satului. – Acum comuna Trușeni, care include și satul Dumbrava, numără aproape 10 mii de locuitori.

În sat își desfășoară activitatea Liceul teoretic Trușeni, gimnaziul nr. 99 „Gh. V. Madan”, grădinițele de copii nr. 1 și nr. 2, Centrul cultural, Biblioteca publică, Centrul de sănătate, Oficiul poștal subordonat, „Poștei Moldovei”, rețelele de telefonie, subordonate Rețelelor telefonice Chișinău, 5 unități comerciale cooperatiste, subordonate COOPConsum Cojușna, 47 de agenți economici.

Își spune cuvântul și specificul de a se afla în componența mun. Chișinău. Și pentru a administra comuna eficient, în interesul și spre binele locuitorilor, sunt necesare cunoștințe trainice, pe care le putem acumula doar la Academia de Administrare Publică. M-am convins de acest lucru și în timpul unor cursuri de perfecționare a măiestriei profesionale de la Academie la care

am participat fiind încă viceprimar. De aceea, am hotărât să ne perfecționăm împreună ca funcționari publici la acest Centru Național de pregătire a cadrelor în domeniul respectiv. Căci numai în echipă putem face lucruri mari. Chiar din primele zile de studii am simțit căldura și amabilitatea profesorilor de la Academie, înaltul lor profesionalism în predarea disciplinelor incluse în programa de studii. Aș vrea să remarc, după cum a spus și rectorul Academiei, dl Vasile Marina, că toate disciplinele sunt absolut necesare și trebuie studiate profund.

Aflat la primul său mandat de primar, Ion Apostol este în cunoștință de cauză cu arta administrării, cu multiplele probleme ale satului natal și căile de soluționare a lor. Doar, până a fi ales în calitate de primar, a activat timp de patru ani ca viceprimar și a însușit pas cu pas această artă de a lucra cu oamenii și pentru oameni, pe care o deprinsese într-o anumită măsură și mai înainte, fiind medic de specialitate. A participat nemijlocit la soluționarea problemelor stringente ale localității. Una dintre cele mai actuale a fost și este aprovizionarea oamenilor cu apă potabilă. Pe timpul când era viceprimar a mai construit o fântână arteziană, documen-

tându-le conform legislației în vigoare pe celelalte patru existente. Acum circa 70 la sută din gospodăriile satului sunt aprovizionate cu apă, dar problema rămâne în continuare. Termenul de exploatare a fântânilor arteziene este limitat, dar nici capacitatea lor nu permite de a soluționa problema pentru întregul sat. Cu atât mai mult, cu cât apar noi mahalale, unde această problemă este și mai acută. De exemplu, mahalaua nouă Vălcica. Aici sătenii, practic, nu au apă deloc. Dar problema trebuie rezolvată și cât mai repede posibil.

Soluția era construcția apeductului centralizat și a rețelei de canalizare. Elaborarea proiectelor respective a fost inițiată de dl Ion Apostol încă pe timpul când era viceprimar, aceste obiective fiind o problemă primordială a localității. Astfel, inițiativele sale, contribuția nemijlocită la soluționarea problemelor, activitatea creativă de zi cu zi au determinat o creștere întemeiată a cre-

construcții capitale a Primăriei Chișinău pentru a începe lucrările la prima etapă, având alocate 2 milioane de lei de la Consiliul Municipal Chișinău. Urmează să finalizăm și proiectarea rețelei de canalizare centralizată, pentru a găsi posibilități financiare de a implementa proiectul.

Cele mai importante probleme ale vieții comunei sunt soluționate în colaborare cu Consiliul comunal Trușeni, alcătuit din 17 consilieri, comparativ tineri, dar competenți și cu multă inițiativă, ambițioși de a-și aduce contribuția la propășirea și modernizarea satului natal.

- La ordinea zilei este construcția unui nou bloc al grădiniței de copii nr. 2, continuă primarul, deoarece grupele sunt supraaglomerate, iar mulți copii chiar nu au loc la grădiniță. Proiectul e la faza de finalizare și căutăm, în paralel, surse de finanțare a lucrărilor de construcție. Desigur, că suntem mult ajutați în realizarea

dibilității sătenilor față de viceprimar, care, la rândul său, a hotărât să candideze la postul de primar pentru a avea toate pârghiile de administrare a localității și a duce la bun sfârșit cele începute, demararea altor noi proiecte.

- La moment, au fost finalizate lucrările de proiectare a apeductului centralizat Chișinău-Trușeni. Așteptăm organizarea licitației de către Direcția

obiectivelor trasate de consiliul municipal, cu subdiviziunile căruia colaborăm constructiv și eficient, dar ne străduim să găsim și noi singuri alte surse de finanțare a proiectelor.

Pe lângă aceste două mari proiecte mai lucrăm la proiectarea și construcția stadionului, proiectarea și conectarea la gaze naturale a Centrului de

(Continuare în pag. 9)

Ședința Comisiei guvernamentale paritare pentru descentralizare

În debutul ședinței, a fost prezentată o dare de seamă cu privire la implementarea politicii de descentralizare și acțiunile prioritare preconizate în contextul Strategiei Naționale de Descentralizare.

Astfel, până în prezent, a fost elaborat un șir de documente menite să faciliteze delimitarea atribuțiilor între diferite niveluri ale administrației publice: ministere, primării, consilii. La această etapă, în procesul de descentralizare este inclus un șir de autorități publice centrale responsabile de domeniile pasibile descentralizării. Astfel, Ministerul Finanțelor este responsabil de descentralizarea financiară, Ministerul Economiei - de componenta descentralizare patrimonială, Ministerul Educației - de elaborarea

și implementarea strategiei sectoriale descentralizare pe segmentul educație.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Ministerul Sănătății au constituit grupuri de lucru și au avut sarcina de a identifica problemele în domeniu, dar și acțiunile necesare de a fi întreprinse pentru a racorda politica sectorială tendinței de descentralizare.

Maria Carauș, viceministrul finanțelor, a informat membrii Comisiei paritare despre noul proiect al Legii finanțelor publice locale, care este în proces de consultări publice.

Astfel, potrivit noilor prevederi, vor fi stabilite relații bugetare directe cu autoritățile locale de nivelul I, spre deosebire de situația care este în prezent când aceste raporturi

sunt stabilite doar cu autoritățile de nivelul II.

Maia Sandu, ministrul educației, a menționat că ministerul pe care are onoarea să-l conducă, definitivează, la momentul actual, Strategia sectorială privind descentralizarea și asigură trecerea

ului mecanism de contractare și responsabilitate socială și la implicarea partenerilor privați în dezvoltarea serviciilor", a spus Valentina Buliga.

Primul-Ministru Vlad Filat a declarat că procesul de descentralizare trebuie să fie precedat de un transfer de

ție a bunurilor și serviciilor", a punctat Vlad Filat.

Totodată, Premierul a menționat că noțiunea de descentralizare nu presupune o administrare a localităților, în funcție de capacitățile sau interesele primarilor.

„Nu putem să vorbim despre o educație fracționată, în funcție de capacitățile primarilor sau a coloraturii politice. Politica în educație trebuie să fie promovată în baza acelorași standarde de calitate, pentru că țara are nevoie de oameni deștepți atât la Criva, cât și la Giurgiuști. Același lucru se referă la domeniul sănătății sau respectării ordinii de drept. Lupta cu criminalitatea nu este un proces care trebuie implementat în funcție de capacitatea autorităților locale. Aceste

domenii trebuie acoperite integral și uniform", a declarat Primul-Ministru.

Membrii Comisiei au vorbit, de asemenea, despre conceptul privind atribuirea statutului de municipiu unor orașe de reședință raională.

Premierul a declarat că în acest sens procedura trebuie să înceapă de jos în sus, și nu invers.

„Statutul de municipiu presupune și un statut de „centru”, în care să fie garantate anumite servicii cu infrastructură socială adecvată, care pot fi dezvoltate doar având un număr minim de locuitori”, a mai spus Premierul.

În final, Primul-Ministru Vlad Filat a solicitat ca astfel de ședințe ale Comisiei paritare pentru descentralizare să fie organizate lunar, pentru asigurarea unei comunicări mai efective cu autoritățile publice.

instituțiilor subordonate de la nivelul I la nivelul II local. Ministrul a declarat că este necesară elaborarea unei formule clare privind delimitarea patrimoniului între nivelurile administrative, în situația în care mai multe instituții nu sunt înregistrate.

Valentina Buliga, ministrul muncii, protecției sociale și familiei, a menționat că acesta își axează atenția pe asigurarea funcționalității serviciilor pe întreg teritoriul țării, respectarea standardelor minime de calitate, asigurarea durabilității financiare a instituțiilor subordonate Ministerului.

„Este important să elaborăm mecanismul de finanțare a serviciilor de asistență socială, prin programe naționale, să asigurăm o abordare echitabilă între beneficiarii de servicii sociale. Se lucrează asupra no-

responsabilitate, astfel încât autoritățile publice locale să fie pregătite pentru a prelua responsabilitățile pe care le presupune acest proces.

„Totul trebuie să fie organizat astfel, încât cei din administrațiile publice locale să aibă capacitatea să preia competențele și să administreze responsabilitățile la cel mai înalt nivel”, a spus Vlad Filat

Referitor la achizițiile publice, subiect abordat de reprezentanții APL, Premierul a menționat că se impune necesitatea elaborării unui nomenclator al prețurilor, care va stabili concret costurile-limită pentru bunuri și servicii.

„Prin această metodă ne propunem să întărim transparența în procesul de achiziție de bunuri și servicii. Aceasta va contribui la durabilitatea proiectelor și asigurarea transparenței în procesul de achizi-

A apărut nr. 3/2012 al revistei „Administrarea Publică”

Recent, a apărut de sub tipar și a fost difuzat abonaților, autorilor și subdiviziunilor Academiei de Administrare Publică nr. 3 al revistei metodică-științifică „Administrarea Publică”. Acest număr de revistă inserează articole, materiale și investigații științifice dintre cele mai variate ca tematică, profunzime și abordare metodologică la tradiționalele sale compartimente – „Administrarea publică: teorie și practică”, „Societatea civilă și statul de drept”, „Economie și finanțe publice”, „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi”, „Relații internaționale și integrare europeană” și „Tribuna tânărului cercetător”.

Vom remarca de la bun început originalitatea și profunzimea articolului „Impactul regimului administrativ asupra politicii funciare a lui Ștefan cel Mare”, semnat de savanții **Angela și Corneliu Popovici, doctori în istorie și, respectiv, în filozofie, conferențieri universitari**. Exegeții respec-

tivi nu sunt la prima lor tentativă destul de serioasă și reușită, când își consacră eforturile lor investigării unor probleme mai puțin cunoscute din istoria multiseculară a pla-iului nostru.

Un alt cuplu – **Eufemia și Dumitru Vieriu, doctori în drept, ea fiind lector universitar la Universitatea Petrol-Gaze Ploiești, iar el – avocat la baroul Bucu-**

rești (România) – vine cu un tratament și cu o interpretare de principiu a unor aspecte teoretice ale șomajului și protecției sociale a șomerilor, precum și a protecției familiilor cu copii și a celor cu venituri mici din România.

Considerăm că va prezenta un interes deosebit pentru persoanele respective din organele administrației publice centrale și locale **Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 231 din 13 aprilie 2012 privind Regulamentul cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici**, acest act normativ contribuind la o mai bună organizare a procesului de dezvoltare profesională a funcționarilor publici din republică. La acest compartiment am mai putea menționa articolele semnate de **Tatiana Spătaru, doctor habilitat în sociologie, profesor universitar interimar, Consiliul Național pentru Acreditare și Atesta-**

re al Republicii Moldova, și Tatiana Savca, magistrul în management, lector superior universitar, Academia de Administrare Publică, cu privire la pregătirea cadrelor de calificare științifică și științifico-didactică înaltă și, respectiv, despre competența administrativă și calitatea politicilor publice locale.

Gheorghe Căldare, doctor în istorie, conferențiar universitar, își expune în acest număr de revistă unele viziuni privind impactul migrației asupra securității statelor (cazul Republicii Moldova), iar **Eduard Serbenco, avocat**,

internaționale de drepturi ale omului în sistemul de drept intern al Republicii Moldova.

Nu este de neglijat nici articolul din ultimul compartiment, „Unele referințe privind asigurarea accesului la informație și transparenței în procesul de administrare”, având semnătura **Galinei Mardare, magistrul în administrația publică, metodist, Departamentul dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică**. Autotarea procedează la o disecare profundă și multilaterală a accesului la informație, care actualmente se mai confruntă

„Octavius Maggi ne-a lăsat, într-o carte publicată la 1596, o imagine edificatoare despre calitățile și cunoștințele ce se cereau unui ambasador din acele vremuri: „El trebuie să fie un filozof bine versat în Aristotel și în Plato. El trebuie să fie capabil de a transpune, în orice moment, expunerea problemelor celor mai abstracte într-o formă dialectică corectă. El trebuie să cunoască pe clasici și să fie expert în matematici, în arhitectură, în muzică, în fizică, în dreptul civil și în dreptul canonic. El trebuie nu numai să știe să vorbească latina, cu un rafinament cu totul clasic, ci el trebuie să fie un maestru în greacă, în spaniolă, în franceză, în germană și în turcească. El trebuie să aibă cunoștințe aprofundate în istorie, în geografie și în știința războiului. Însă el nu trebuie pentru aceea să negligeze pe poeți și nu trebuie să se găsească niciodată fără Homer”.

Din articolul „Diplomația statelor italiene – sinteza principiilor și formelor de organizare a politicii externe și a relațiilor internaționale occidentale”, semnat de **Silvia Dulschi, doctor în istorie, lector superior universitar**.

doctor în drept, se pronunță asupra structurii instituționale de implementare a tratatelor

în Republica Moldova cu unele impedimente.

Gheorghe BĂJENARU

Ion TUDOS: Un distins patriot

Din amintirile lui Gheorghe Andronachi, prefect de poliție al județului Chișinău în 1918

Este primul pe care l-am întâlnit în gara Chișinău în dimineața zilei de 6 ianuarie 1918, care venise să parlez cu soldații ruși și chiar cu unii dintre ostașii moldoveni, ce se răsculasera împotriva fraților transilvăneni. El dorea să-i scape pe transilvăneni de măcelul, ce li se pregătise de către răzvrățiți.

Ca unul care am fost martor ocular al fratricidului, întâmplat la gara Chișinău în acea zi, atât de odios, găsesc cu cale să istorisesc pe scurt faptul adevărat - așa cum s-a petrecut.

Era ziua Bobotezei, când credincioșii se aghesmuiesc cu apă sfințită. În acea sfântă zi, frații transilvăneni, în loc de apă sfințită, au fost stropiți cu propriul lor sânge.

Batalionul de transilvăneni a sosit în gara Chișinău la ora 5.40 dimineața. Acest batalion, după legătura ce se ținea în secret cu neobositul patriot Vasile Țanțu, trebuia să sosească la Chișinău pe la ora 24 - 1, în noaptea spre 6 ianuarie, când era așteptat în gară de mai mulți buni români, fruntași din „Blocul Moldovenesc” al Sfatului Țării și urma ca acel batalion să facă în Chișinău un popas mai îndelungat, având în vedere două zile de sărbători. Din cauza neregularității mersului trenurilor, eșalonul și-a întârziat sosirea. El a ajuns la Tighina la ora 2 noaptea spre 6 ianuarie. Organizația bolșevică „Frontotdel” din Chișinău primește o depeșă de la agenția ei din Tighina, prin care anunță, că pe la ora 2.30 urmează a pleca din gara Tighina spre

Chișinău un eșalon de străini transilvăneni, cu efectiv de un batalion.

După primirea acestei știri „Frontotdel”-ul din Chișinău a luat măsuri prin Comisariatul gărilor Tighina-Chișinău ca batalionul să nu poată sosi în Chișinău decât pe la orele 5-6 dimineața, după cum s-a și întâmplat.

Domnului V.Țanțu, care pierduse legătura, i s-a spus de către un om al său de încredere, că batalionul va sosi în gara Chișinău pe la ora 10 dimineața, astfel încât sosirea eșalonului în Chișinău a fost la o oră neașteptată de acei care trebuiau să-l întâmpine frățeste.

Organizația „Frontotdel”, cunoscând situația, a luat măsuri prin Comisariatul gării din Chișinău, unde garda a fost mărită, astfel ca să poată dezarma batalionul și să-l facă prizonier.

Când eșalonul a sosit în gară, a fost întâmpinat cu focuri de armă și mitralieră de către garda bolșevică.

În acel timp locuiau pe strada Alexandru cel Bun, nr. 10, de unde împușcăturile de la gară se auzeau distinct. Soția mea, care avea copil mic, se trezise din somn, a auzit primele focuri de armă la ora 5.35, care apoi, din ce în ce, deveneau tot mai intensive, trezindu-mă și pe mine. M-am îmbrăcat într-o clipă și am ieșit în stradă, unde am văzut că lumea fugea înspăimântată, fiecare încotro credea că va scăpa. Adaug că s-a auzit și o canonadă de artilerie, ceea ce a mărit panica

populației îngrozite.

„Tovarășul” Levenzon mergea spre gară cu compania lui desfășurată în trăgători pe str. Alexandru cel Bun, dând în str. Gării; nu l-am mai întrebat unde se duce și ce vrea să facă, întrucât știam cine este el, ci am plecat înainte în fuga mare la gară.

Ajuns în gară, l-am văzut pe Ion Tudos, înconjurat de un grup de bolșevici, arestat. O parte din frații transilvăneni erau scoși din vagoane și li se făcea percheziția cartușierelor, buzunarelor și a ranițelor, iar la alte vagoane stăteau la ieșire alte grupuri de bolșevici cu baionetele întinse, somând pe transilvăneni să iasă din vagoane.

Erau mai mulți transilvăneni răniți, dintre care doi erau în agonie. Pe bietul ofițer comandant al eșalonului (român) l-au ucis, l-au jefuit și și-au bătut joc de cadavrul lui. Văzând că situația e penibilă, soldații ruși fiind înfuriați ca niște fiare sălbatice, m-am apropiat de ceata lor cu mare grijă, cu vorbe dulci, spunându-le să lase liberi pe transilvăneni, căci nu este cazul de a-i omorâ. „Doar vă aduceți aminte, când eram pe front, tot voi ați spus, că n-avem pentru ce să mai vărsăm sânge și să omorăm oameni de orice nație ar fi ei.” Am mai spus, că ei sunt prizonieri, care s-au îndreptat spre familiile lor, fiind așteptați de mame, neveste și copii „și noi aci să-i omorâm”. În felul acesta am reușit să liniștesc într-o bună măsură spiritele, dar tot în acel moment a sosit și tovarășul „Levenzon cu compania lui”. Compania era încastrată cu soldați ruși bolșevici și chiar cu soldați moldoveni din Regimentul 1 Infanterie moldovenesc și din regimentele de cavalerie moldovenești-partizani ai bolșevismului.

Levenzon, văzându-mă, m-a invitat să plec din gară și, adresându-se soldaților, a pro-

nunțat următoarele cuvinte:

- Nu-l credeți ce vă spune și iată de ce: tovarășul Andronachi este un ofițer și știți că ofițerii au fost și sunt uneltele Împăratului, care a nesocotit drepturile poporului. Face parte din tagma boierilor și a separatiștilor din Sfatul Țării, este prefect de poliție al jud. Chișinău, având sub comandă și un detașament de cavalerie și, ca adept al opresiunii, prin mijloacele pe care le are la îndemână, oprește populația de la libertățile câpătate prin revoluție. Trebuie deci arestat, mai ales că și el, ca și tovarășul Țanțu, a susținut ca acest batalion să vină la Chișinău pentru a forma cadrele de instrucție ale regimentelor moldovenești și a introduce în ele instrucția românească.

În acel moment mă găseam pe scara unui vagon în care trebuia să intru, căci auzeam vaiete. Fiindcă am fost surprins de discursul lui Levenzon, am rămas înțepenit pe scară, așteptând să văd efectul discursului său. Nu și-a terminat încă bine Levenzon discursul și odată se auziră strigăte colective: „A-ha, josi!” și s-au repezit cu baionetele la mine, eu însă nu mi-am pierdut cumpătul și am strigat să mi se dea cuvântul. Am spus, între altele: Că toate câte le spune un evreu despre un creștin, fie de bine, fie de rău, nu trebuie crezut și voi dovedi adevărul. Cer ca o comisie aleasă aci din voi să meargă împreună cu tovarășul Levenzon ca să-mi vadă moșia și s-o vedeți și voi și dacă va exista, atunci eu și cu tot neamul meu să fiu împușcat, iar dacă nu va exista, să fie împușcat tovarășul Levenzon și cu toate rudele lui.

După răspunsul meu bolșevicii s-au mai liniștit, însă Levenzon a încercat să mai spună ceva, dar a fost oprit chiar de aderenții lui, care au strigat că să se pună capăt conflictului

(Continuare în pag. 9)

Ion TUDOS: Un distins patriot

(Sfârșit. Început în pag. 8)

și au insistat ca frații transilvăneni să fie ridicați din gară și duși sub escortă la o cazarmă din oraș.

Mai înainte de sosirea mea, în gară fuseseră și domnii *Pan. Erhan* cu *Gh. V. Pîntea* și *Ant. Crihan*. Acesta din urmă a fost arestat și dus în curtea Școlii spirituale, iar dnii *Pan. Erhan* cu *Gh. V. Pîntea* au plecat grăbiți la Sfatul Țării pentru tranșarea conflictului.

Deși în acel moment sosise în gară un escadron din detașamentul meu, cu care aș fi putut impune rămânerea transilvănenilor în gară, totuși, pentru a nu agrava chestiunea și pentru a nu atăta spiritele mai mult, care întrucâtva se domoliseră, am insistat de a convinge pe bolșevici numai ca răniții să fie imediat transportați la cel mai apropiat spital, care era atunci în clădirea Liceului Eparhial de fete.

Batalionul de transilvăneni a plecat din gară în oraș sub escorta comandată de *Levenzon*; iar mai înainte a fost arestat și trimis sub escortă din gară sub paza unui grup de bolșevici,

din Comisariatul gării, prietenul meu *Ion Tudos*.

După cum am arătat mai sus, aflându-mă pe scările unui vagon în care se auzeau vaiete, m-am introdus înăuntru de îndată ce a pornit convoiul în oraș. Intrat în vagon, am văzut următorul tablou: toate geamurile erau devastate, pereții vagonului ciuruiți de gloanțe și de loviturile de baionete rusești, țândări de scânduri sărite din pereții vagonului din cauza gloanțelor, dușumeaua vagonului plină de sânge închegat, de asemenea, pereții și ușile erau tapetate cu pete de sânge.

Într-un colț al vagonului se afla un ostaș transilvănean și gema adânc de durere, întins pe dușumea, fiind străpuns cu baioneta în pânțele, deși era pansat, dar lângă el se formase un lac de sânge. Lângă rănit se afla un medic-căpitan de origine sas, care nu știa nici o boabă românește. Când m-a văzut, a căzut în genunchi, adresându-se în nemțește: „Domnule ofițer, noi nu suntem cu nimic vinovați, suntem pe aci în treacăt, nu ne omorâți, mergem la vetrele noastre; pe mine, iată

copiii mă așteaptă timp de doi ani și pe care nu i-am văzut atâtă vreme și mi-e dor să-i văd”, prezentându-mi o fotografie a soției și a copiilor săi.

Mărturisesc, că mi s-a făcut milă, căci am văzut pe omul care în acel vâlmășag revoluționar pierduse orice speranță de a scăpa de cruzimea bolșevică.

Ostașul rănit a fost transportat la spitalul din apropierea gării, iar medicul căpitan sas a fost luat la mine acasă, unde s-a spălat de sânge, caci hainele, fața, mâinile și cizmele îi erau pline de sânge, apoi echipându-l într-o manta și șapcă rusească, l-am condus la Comisiunea interaliată, ce își avea reședința în vila lui *Pronin* de pe str. *Viilor*, și acolo l-am lăsat pe seama acelei Comisiuni.

Di *Ion Tudos* a fost dus la organizația „Frontotdel”, de unde cu mare greutate a scăpat de execuție, iar frații transilvăneni au fost conduși în curtea Școlii spirituale.

În urmă s-a format o delegație bolșevică, compusă din ruși și moldoveni, care a plecat la Comisiunea interaliată, pentru a lămuri cazul venirii la

Chișinău a batalionului de transilvăneni.

Am scăpat din vedere să adaug, că organizațiunea bolșevică din Chișinău și *Levenzon*, comandantul garnizoanei, aflase de legătura, pe care o avea *V. Țanțu* cu batalionul de transilvăneni, și, din momentul ce acel batalion a sosit în gară, domnul *V. Țanțu* a fost pus în urmărire pentru a fi arestat. *V. Țanțu*, sesizat de cursa ce i se pregătea, a fost nevoit să umble fugar. Pentru a nu i se da de urmă, căci bolșevicii hotărâseră să fie prins și suprimat, s-a ascuns la un locuitor din *Mălina Mică*, unde a stat până seara, când a dispărut de acolo, în aceeași noapte. Domnul *V. Țanțu* a luat contact cu prietenul său, domnul *Gh. Buruiană*, și au plecat împreună spre gara *Cornești*, din direcția careia se aștepta să vină un detașament de trupe românești spre Chișinău, cu care acei doi prieteni trebuiau să se întâlnească.

**Material selectat de
Orest TĂRIȚĂ,
doctor în științe politice,
conferențiar universitar**

La Academie, cu gândul la satul natal

(Sfârșit. Început în pag. 5)

cultură, a altor obiective de menire social-culturală pentru a asigura populația comunei cu toate cele necesare, de a le crea condiții ca la oraș, odată ce suntem parte a mun. Chișinău, conchide primarul *Ion Apostol*.

Schimbă câteva vorbe cu colegii de curs despre orele de studii, despre programa zilelor următoare și noi continuăm discuția noastră.

- Consider că începem o nouă etapă în viața noastră profesională, dar și personală. Cei 2 ani și jumătate de studii la Alma Mater a funcționarilor publici, susținerea tezei de master la specialitatea Admi-

nistrarea publică vor deschide noi perspective și noi oportunități, dar gândul nostru este să aplicăm în practică cunoștințele căpătate aici, la Academie, în totalitate pentru dezvoltarea satului natal *Trușeni*, unde ne sunt rădăcinile, să promovăm datinile și obiceiurile părinților și bunecilor noștri, care ne-au lăsat ca moștenire un așa sat frumos, care, dacă e să-l parafrazăm pe marele nostru domnitor *Ștefan cel Mare* și *Sfânt*, nu este al nostru, ci al copiilor copiilor noștri. Și trebuie să le transmitem un sat și mai frumos, și mai amenajat, mai modern, după cum sunt tendințele în ziua de azi.

E foarte bine, că studiem concomitent toate trei perso-

ne din conducerea primăriei *Trușeni*, că permanent putem face schimb de opinii, de sugestii, cum să pătrundem mai adânc în tainele științei administrației, să le confruntăm cu practica noastră pentru a le aplica cât mai inventiv și mai constructiv și a găsi întotdeauna cele mai reușite soluții pentru oricare problemă a satului, a oamenilor de aici.

Și condițiile de la Academie ne oferă toate posibilitățile de a studia temeinic știința administrației: sălile de studii dotate cu calculatoare, cu materialele didactice necesare, Biblioteca științifică unde poți găsi manualele de care ai nevoie, ediții periodice, chiar și căminul cu camere bine aranjate, cantina,

unde poți servi bucate gustoase etc.

Iar dacă revenim la satul natal, de dragul căruia suntem aici, la Academia de Administrație Publică, apoi îmi imaginez peste ani un sat dezvoltat, cu toate serviciile bine puse la punct: cele sociale, de salubritate, apeductul și rețeaua de canalizare centralizate, funcționale cu ramificările la toate gospodăriile, cu străzi și curți bine amenajate și curate, cu oameni gospodari, sănătoși și binevoitori așa cum le stă bine descendenților din răzeși, de care trebuie să fim mândri și să transmitem generațiilor viitoare vatra noastră strămoșească renăscută – *Trușeni*.

Vlad IONAȘCU

Distrugătorul de bombe, o invenție simplă

Un dispozitiv care poate fi asemănat cu o păpădie uriașă are potențialul de a salva

sute de vieți, fiind construit astfel încât să se declanșeze în timp ce se rostogolește pe pământ ca să detoneze minele din drum. Dispozitivul, numit Mine Kafon, are costuri relativ mici de producție și poate detona până la patru bombe înainte să se autodistrugă. Construită din bambus, fier și plastic, invenția va conține un dispozitiv de urmărire GPS conectat la un website pentru ca zonele care au fost curățate să fie identificate, informează Daily Mail.

Potrivit sursei, ideea aparaturii îi aparține lui Massoud Hassani, care, la vârsta de 14 ani, a fugit din Afghanistan, devastat de război, unde sunt mai multe mine terestre decât oameni, spune el. Înainte să se stabilească în Olanda ca student la Academia de Design Eindhoven, Massoud a călătorit în Pakistan și Rusia alături de contrabandiști.

Hassani a avut ideea acestei invenții după ce, în copi-

lărie, obișnuia să proiecteze modele în miniatură. El și frațele lui își construiau propriile jucării, cilindri de dimensiuni mici acționați de vânt care explodau adesea pe un câmp minat, de unde nu le puteau lua înapoi.

„Eu și frațele meu Mahmud ne jucam în fiecare zi pe câmpiile înconjurate de cei mai înalți munți din zonă. Un vânt puternic bătea de fiecare dată în direcția munților. Când ne întreceam cu jucăriile noastre, miniaturile se roteau mult prea repede și prea departe”, a povestit Massoud Hassani.

„De cele mai multe ori aterizau în zone unde era interzis să călcăm. Locurile acelea erau foarte periculoase din cauza minelor. Erau peste tot. Îmi amintesc și acum prietenii pe care i-am pierdut și pe care i-am văzut în timp ce erau răniți.”

Atunci și-a spus Hassani: „Voi face obiectele acestea de 20 de ori mai mari și mai grele.”

Potrivit lui Massoud Hassani, în Afghanistan sunt 30 de milioane de mine terestre și 26 de milioane de oameni.

Dispozitivul Mine Kafon va fi testat în deșertul din Maroc, dar experții sunt de părere că în forma prezentă nu poate fi folosit în scopuri militare. Totuși Hassani continuă să caute o soluție. „Sper să pot fi ajutat să construiesc lucrurile acestea”, a mai spus el.

bronz în Orientul Mijlociu. Un element definitoriu pare să fie faptul că sclavii folosiți pe post de muncitori primeau rații de mâncare foarte mici, aflate la limita subzistenței.

„Cred că, în sfârșit, suntem aproape de a face descoperiri fără precedent”, afirmă Jacob Dahl, cercetător la Wolfson College, Oxford și, totodată, directorul Ancient World Research Cluster.

Motivul pentru care cercetătorii se apropie de această reușită constă într-un instrument unic, ce le permite să observe scrierea străveche mai clar ca niciodată.

Cunoscut sub numele de Reflectance Transformation Imaging System, mașinăria

folosește 76 de lumini fotografice și un sistem de procesare computerizată pentru a surprinde fiecare creștătură de pe tăblițele străvechi, realizând o replică virtuală a fiecărui arte-

fact fotografiat. Apoi, cercetătorii pot manevra aceste „tăblițe virtuale” pentru a le privi din orice unghi și cu orice tip de iluminare, folosind un simplu computer.

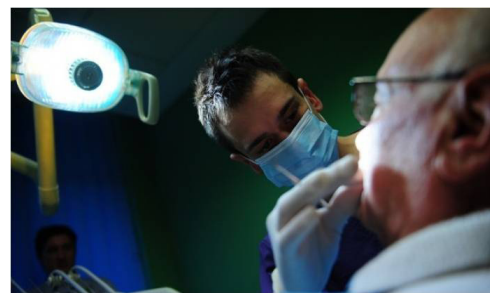
Saliva poate „spune” dacă ai cancer sau alte boli

În curând, dentiștii ar putea fi cei care vor descoperi pacienții bolnavi de cancer, cu ajutorul unei analize numite „salivaomics”. Inventatorii, oamenii de știință de la UCLA, susțin că sistemul ar putea

diferite boli sau pentru a monitoriza evoluția tratamentelor. Chiar dacă diagnosticarea prin salivă este un domeniu relativ tânăr, cea cu biomarkeri este utilizată eficient de mulți ani. Avantajul acestei

noi metode de diagnosticare este că, spre deosebire de altele, ea este noninvazivă.

În raportul lor, autorii studiului subliniază că 20% dintre americani se prezintă la

detecta, din timp, o gamă largă de probleme de sănătate, precum bolile autoimune, diabetul și chiar cancerul, scrie descopera.ro.

În lucrarea sa, cercetătorul dr. David Wong explică faptul că saliva umană este alcătuită din molecule complexe ce pot fi analizate pentru a li se studia proteinele, ADN-ul și ARN-ul sau chiar genomul. În mare, oamenii de știință vor interpreta o serie de biomarkeri din salivă, cu scopul de a detecta

control stomatologic mult mai des decât la alte controale medicale, ceea ce înseamnă că „salivaomics” ar fi cu adevărat un instrument eficient pentru detectarea timpurie a unor boli obișnuite, fără ca pacientul să fie nevoit să facă alte tipuri de analize. Prin urmare, este posibil ca medicul dentist să devină principalul aliat al nostru, care luptă nu numai pentru sănătatea orală, ci și pentru cea a întregului corp.

Cea mai veche scriere nedescifrată din lume își dezvăluie secretele

Cea mai veche scriere nedescifrată din lume, ce datează de mai bine de 5.000 de ani, își va dezvălui în scurt timp secretele, anunță experții de la Universitatea Oxford.

Cercetătorii ce iau parte la acest proiect internațional anunță că deja au reușit să descopere elemente neștiute despre o civilizație „pierdută” care a existat în epoca de

Șofer condamnat pentru aplicarea violenței față de un polițist

Un șofer a fost tras la răspundere penală pentru că nu s-a conformat cerințelor și a

aplicat violența asupra unui agent de circulație.

Potrivit Procuraturii Anenii Noi, incidentul s-a produs în luna aprilie a acestui an în satul Gura Bîcului.

Agentul rutier care se afla în exercițiul funcției în cadrul unui raid de profilaxie a încer-

cat să stopeze un automobil de model „Volkswagen”, la volanul căruia se afla un bărbat în vârstă de 26 ani.

Inculpatul nu s-a conformat cerințelor și a accelerat viteza, însă a fost urmărit de automobilul polițistului și somat să oprească, în momentul în care polițistul a deschis ușa automobilului, șoferul a pornit mașina și l-a târât pe polițist aproximativ 20 metri.

Prin sentința judecătorească Anenii Noi inculpatul a fost condamnat la 5 ani de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 1 an cu achitarea prejudiciului moral și material în folosul părții vătămate în sumă de 5 mii lei.

Primul condamnat în dosarul violențelor de la Bălți

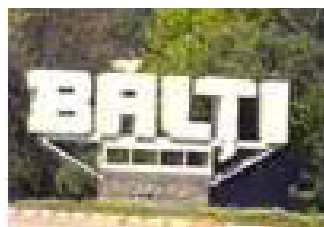
În baza probelor prezentate de Procuratura mun. Bălți un tânăr învinuit de violarea dreptului la libertatea întrunirilor a fost condamnat la amendă penală în mărime de 200 unități convenționale (4 mii lei).

Tânărul a fost învinuit de procurori că pe 5 august curent, în timpul Marșului Unirii organizat la Bălți, a împiedicat desfășurarea procesiunii susținătorilor platformei civice „Acțiunea 2012”, desfășurarea căreia era garantată de legislația în vigoare.

Potrivit procurorilor, inculpatul a participat la blocarea traseului organizatorilor Marșului Unirii, s-a exprimat în adresa lor cu amenințări, ce aveau scop intimidarea realizării dreptului la întrunire. De asemenea, ocolind cordonul polițienesc, prin violență a smuls bannerul susținătorilor platformei civice, ce exprima ideile și voința lor politică.

Acțiunile întreprinse de organele de drept ca urmare a violențelor din 5 august 2012 de la Bălți au fost realizate atât sub aspect penal, cât și contravențional.

Comisariatul de poliție Bălți a pornit 7 cauze penale pe fapt: violării dreptului la libertate

tea întrunirilor (5 cauze penale) și huliganismului (2 c.p.), dintre care procurorii au finalizat și expediat spre examinare în instanța de judecată 4 cauze penale, inclusiv dosarul ce vizează numele lui Victor Șelin, învinuit de violarea dreptului la libertatea întrunirilor.

Procuratura municipiului

Bălți anunță că în următoarele zile în instanța de judecată va mai fi expediată o cauză penală în privința a încă 9 persoane învinuite de implicare în eveni-

mente din 5 august curent.

Sumele amenzilor aplicate de procurori și agenții constatori este de aproximativ o sută de mii de lei.

Erori comise de Curtea de Apel

Plenul Curții Supreme de Justiție a admis recursul în anulare (al 4-lea), declarat de Procurorul General în cauza penală de condamnare a lui Andrei Crăciun, dispunând rejudecarea respectivei cauze la Curtea de Apel Chișinău.

Acesta este deja al patrulea recurs în anulare declarat de procurori, până astăzi ele fiind respinse de Curtea Supremă de Justiție ca inadmisibile:

- 5 aprilie 2011 – respins prin Decizia CSJ din 5 mai 2011;
- 20 iulie 2011 – respins prin Decizia CSJ din 29 septembrie 2011;
- 1 decembrie 2011 – res-

pins prin Decizia CSJ din 22 decembrie 2011;

- 19 octombrie 2012 – admis prin Hotărârea Plenului CSJ din 22 octombrie 2012.

Procuratura Generală accentuează că faptul admiterii recursului în anulare nu constă în nevinovăția persoanei, ci în erorile procedurale comise de instanța de apel.

În recursul în anulare declarat, procurorii au invocat exclusiv erori de ordin procedural, urmare a cărora apelul și recursul declarate de inculpat au fost respinse ca tardive.

Curtea de Apel Chișinău urmează să examineze fondul cauzei.

Respectarea legilor în locurile de detenție

Un grup de reprezentanți ai instituțiilor de specialitate din Republica Moldova a efectuat, în perioada 22 – 26 octombrie 2012, o vizită de studiu în or. Moscova, Federația Rusă, în vederea schimbului de bune practici în domeniul ispășirii pedepselor și a condițiilor de detenție a condamnaților.

Procuratura Republicii Moldova a fost reprezentată de procurorul Vitalie Bordea, șef al secției control al executării pedepselor și locurilor de detenție. Potrivit Legii cu privire la Procuratură, una din direcțiile principale de activitate a procurorilor o constituie exercitarea controlului respectării legilor în penitenciare.

Prin participarea la acest eveniment membrii delegației moldovenești și-au propus să obțină noi performanțe în evoluția sistemului penitenciar din

republică, stabilirea relațiilor internaționale contextuale și înțelegerilor ce vizează schimbul bilateral de bune practici cu experții din alte state.

Pe teritoriul Republicii Moldova activează 17 instituții penitenciare care fac parte din Departamentul Instituții Penitenciare al Ministerului Justiției.

**Serviciul de presă al
Procuraturii Generale**

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

LIMBI OFICIALE ALE UNIUNII EUROPENE

Uniunea Europeană (U.E.) are în prezent 27 de state-membre și 23 de limbi oficiale. De la 1 ianuarie 2007, limbile oficiale ale Uniunii Europene

sunt: bulgara (BG), ceha (CS), daneza (DA), engleza (EN), estona (ET), finlandeza (FI), franceza (FR), germana (DE), greaca (EL), irlandeza (GA), italiana (IT), letona (LV), maghiara (HU), malteza (MT), olandeza (NL), polona (PL), portugheza (PT), româna (RO), slovacă (SK), slovena (SL), spaniola (ES) și suedeza (SV). În cazul în care într-un stat se vorbește mai multe limbi, acel stat stipulează, la aderare, care dintre ele se dorește a fi declarată limbă oficială a Uniunii Europene.

Legislația Uniunii Europene se publică în toate limbile oficiale, care pot fi folosite de cetățeni pentru a putea corespunde cu instituțiile sale. Denumirile limbilor oficiale ale statelor-membre se scriu în ordinea alfabetică a fiecărei limbi în care sunt enumerate. În cadrul reu-

niunilor, limbile de lucru sunt însă engleza și franceza.

MAJORITATE CALIFICATĂ

Majoritatea calificată reprezintă numărul voturilor necesar pentru adoptarea unei decizii în cadrul Consiliului Uniunii Europene, atunci când se urmează procedura descrisă în art. 205 (2) al Tratatului C.E. În acest sistem, există o pondere a voturilor. Fiecare stat-membru deține un anumit număr de voturi, în funcție de populația sa. Prin Tratatul de la Nisa, s-a făcut o reponderare a numărului de voturi alocat fiecărui stat, astfel încât în prezent, pentru adoptarea unei decizii, sunt necesare 255 de voturi favorabile din totalul de 345. Aceste voturi trebuie să reprezinte majoritatea statelor-membre. În plus, orice stat-membru poate cere să se verifice dacă majoritatea calificată obținută reprezintă, cel puțin, 62% din populația totală a Uniunii. În caz contrar, decizia nu este adoptată.

Tratatul de la Lisabona prevede 45 de domenii noi în care se aplică majoritatea calificată. Conform acestui Tratat, majoritatea calificată va avea la bază principiul dublei majorități. Astfel, din momentul respectiv, pentru adoptarea unei decizii, ar fi necesar ca 55% din statele-membre, reprezentând, cel puțin, 65% din populația Uniunii, să fi votat favorabil.

MANDAT EUROPEAN DE ARESTARE

Mandatul european de arestare este o hotărâre judecătorească a unui stat-membru prin care se urmăresc arestarea și predarea de către un alt stat-membru a unei persoane date în urmărire penală sau care are de executat o pedeapsă cu închisoarea de, cel puțin, patru luni.

Baza juridică a mandatului european de arestare este decizia-cadru adoptată de Consiliul Uniunii Europene pe 13 iunie 2002 și pusă în aplicare începând de la 1 ianuarie 2004.

Acest instrument are la bază principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală și are rolul de a consolida cooperarea între autoritățile judiciare ale statelor-membre. Astfel, nu se mai aplică procedurile de extrădare obișnuite, care durează, de obicei, mai mult.

MECANISMUL RATELOR DE SCHIMB

Mecanismul ratelor de schimb se referă la un element fix, dar ajustabil al Sistemului Monetar European, inițiat în 1979 cu scopul de a încuraja obținerea unei stabilități monetare europene prin reducerea variației cursului de schimb. Douăzeci de ani mai târziu, în cadrul U.E.M., apare E.R.M. II, care permite monedelor parti-

cipante atât o marjă de fluctuație îngustă de $\pm 2,25\%$, cât și una oficială de $\pm 15\%$ față de un curs dat al monedei euro. Asocierea unor state la Zona euro este condiționată de participarea a, cel puțin, doi ani la cadrul E.R.M. II.

JEAN MONNET

Jean Monnet (1888-1979) este considerat unul dintre cei mai importanți fondatori ai mișcării de integrare europeană. Monnet a creat în 1945 planul (care îi poartă numele) de revitalizare a industriei și economiei franceze prin controlul asupra producției germane de cărbune și oțel; a avut o contribuție decisivă în calitate de președinte al organismului destinat planificării reconstrucției economice postbelice franceze la crearea Planului Schuman (1950), care a condus un an mai târziu la apariția primei Comunități Europene (C.E.C.O.) și la integrarea sub o comandă comună a industriilor cărbunelui și oțelului nu doar din Germania și Franța, ci și din Benelux și Italia; a fost primul președinte al Înaltei Autorități (principala instituție a C.E.C.O.) și a contribuit la apariția următoarelor două Comunități, dezvoltarea ulterioară a Uniunii fiind uneori considerată o confirmare a viziunii lui Monnet privind integrarea europeană: „metoda pașilor mărunți”, în realitate – funcționalismul.

Abonarea 2013

Continuă abonarea pentru anul 2013 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - secretar responsabil

Ion AXENTI - redactor

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 31.10.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova